

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
HAROKOPIO UNIVERSITY

ΟΔΗΓΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

«SILVER ECONOMY:

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΣΤΗ
ΜΑΚΡΟΒΙΟΤΗΤΑ»

ΑΘΗΝΑ 2025

Γραμματεία ΔΠΜΣ

Ταχυδρομική διεύθυνση: Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, Τμήμα Γεωγραφίας, 3^ο Επίπεδο, Νέο Κτίριο, Ελευθερίου Βενιζέλου 70, 176 76 Καλλιθέα.

Ωράριο υποδοχής και εξυπηρέτησης κοινού: Τρίτη έως Πέμπτη: 12:30-17:30

✉ silvereconomy@hua.gr, ☎ 2109549325 & 360

Ιστοσελίδα Δ.Π.Μ.Σ.: <https://www.hua-silvereconomy.com/>

Social Media Δ.Π.Μ.Σ.:

- Instagram: [msc_in_silver_economy](#)
- LinkedIn: [Msc in Silver Economy](#)

Διευθύντρια ΔΠΜΣ: Τραγάκη Αλεξάνδρα, Καθηγήτρια

Συντονιστική Επιτροπή:

1. Τραγάκη Αλεξάνδρα, Καθηγήτρια, Διευθύντρια
2. Αλεξίου Αλέξανδρος, Επίκουρος Καθηγητής
3. Αρτελάρης Παναγιώτης, Αναπληρωτής Καθηγητής
4. Λυμπεράκη Αντιγόνη, Καθηγήτρια
5. Μαυρομμάτης Γεώργιος, Αναπληρωτής Καθηγητής
6. Ροβολής Αντώνιος, Καθηγητής
7. Σκορδίλη Σοφία, Καθηγήτρια

Περιεχόμενα

1.	Το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο	1
2.	Το Τμήμα Γεωγραφίας	2
3.	Το Τμήμα Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης του Παντείου Πανεπιστημίου	3
4.	Φιλοσοφία και Στόχοι του Δ.Π.Μ.Σ.	4
5.	Στόχος και Μαθησιακά Αποτελέσματα	5
6.	Διαδικασία Επιλογής Φοιτητών/τριών	6
7.	Διάρκεια και Οργάνωση Σπουδών	7
8.	Δομή και Περιγραφή του Προγράμματος	10
9.	Διδακτικό προσωπικό του Δ.Π.Μ.Σ.	18
10.	Υποδομές και Κεντρικές Υπηρεσίες	25

1. Το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο

Το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο ιδρύθηκε με το άρθρο 9 του Ν.1894/90 όπως τροποποιήθηκε αυτό με το άρθρο 17 του Ν.1966/91. Εδρεύει και λειτουργεί στις ιδιόκτητες εγκαταστάσεις του επί της λεωφόρου Ελ. Βενιζέλου 70 στην Καλλιθέα (κληροδότημα Π. Χαροκόπου). Ο σχεδιασμός και η όλη ανάπτυξη του Πανεπιστημίου στηρίζεται σε διεθνή πρότυπα και σε επιστημονική μελέτη, που εκπονήθηκε με εντολή του Υπουργού Παιδείας. Η εκπαίδευση που παρέχεται στο Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο συνδυάζει τη θεωρητική διδασκαλία με την εργαστηριακή και πρακτική άσκηση, πηγάζει από την ερευνητική εμπειρία και σχετίζεται με τα προβλήματα και τις προοπτικές της ελληνικής κοινωνίας. Ταυτόχρονα καλλιεργείται στο Πανεπιστήμιο η βασική και προσανατολισμένη έρευνα, με σκοπό την προαγωγή της επιστημονικής γνώσης και τη βελτίωση της οικονομικής, πολιτιστικής και κοινωνικής ανάπτυξης της χώρας.

Στο Πανεπιστήμιο λειτουργούν τα Τμήματα Οικονομίας και Βιώσιμης Ανάπτυξης (πρώην Οικιακής Οικονομίας και Οικολογίας) (από το 1993), Επιστήμης Διαιτολογίας – Διατροφής (από το 1994), Γεωγραφίας (από το 2000), ενώ το 2006 ιδρύθηκε και το Τμήμα Πληροφορικής και Τηλεματικής. Το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο είναι ΝΠΔΔ πλήρως αυτοδιοικούμενο. Η οργάνωση και λειτουργία του, διέπεται από τις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας. Η ρύθμιση ειδικότερων θεμάτων γίνεται με τον εσωτερικό κανονισμό του. Ανώτατα διοικητικά όργανα του Πανεπιστημίου είναι το Συμβούλιο Ιδρύματος, η Σύγκλητος και ο Πρύτανης. Στο Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο προσφέρεται πλήθος Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών από τα τέσσερα Τμήματα ή σε συνεργασία με άλλα Ιδρύματα της Ελλάδας ή του εξωτερικού.

Η Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΘΑΑΕ) στην υπ'αρ. πρωτ.: QA_1564/30-05-2024 απόφασή του, πιστοποιεί ότι το Εσωτερικό Σύστημα Διασφάλισης Ποιότητας (ΕΣΔΠ) του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου, συμμορφώνεται πλήρως με τις αρχές του Προτύπου Ποιότητας ΕΣΔΠ της ΕΘΑΑΕ και τις Αρχές Διασφάλισης Ποιότητας του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης (ESG).

Η Πιστοποίηση του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου, πραγματοποιήθηκε το χρονικό διάστημα 17 έως 18 Φεβρουαρίου 2025 . Η πενταμελής Επιτροπή των ειδικών σε θέματα διασφάλισης ποιότητας, επισκέφτηκε το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο και εξέτασε τις διεργασίες του Συστήματος

Διασφάλισης Ποιότητας που σχετίζονται με τις Ακαδημαϊκές, ερευνητικές, διοικητικές και αναπτυξιακές λειτουργίες και προοπτικές του. Η διαδικασία της πιστοποίησης στηρίζεται στην εξωτερική αξιολόγηση συγκεκριμένων, προκαθορισμένων και διεθνώς αποδεκτών ποσοτικών και ποιοτικών κριτηρίων, τα οποία είναι εναρμονισμένα με τις αρχές και κατευθυντήριες οδηγίες για τη Διασφάλιση Ποιότητας στον Ευρωπαϊκό χώρο της Ανώτατης Εκπαίδευσης (ESG 2015).

Το αποτέλεσμα, όπως αποτυπώνεται στην πολυσέλιδη έκθεση της επιτροπής, ήταν άριστο για το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, αφού έλαβε τη μεγαλύτερη δυνατή αξιολόγηση. Η Πιστοποίηση του Ιδρύματος αποδεικνύει ότι το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο διαθέτει Πολιτική Ποιότητας κατάλληλη για την επίτευξη των στρατηγικών του στόχων με διαφανείς διαδικασίες σε όλα τα επίπεδα σπουδών (προπτυχιακό, μεταπτυχιακό, διδακτορικό και μεταδιδακτορική έρευνα).

2. Το Τμήμα Γεωγραφίας

Το Τμήμα Γεωγραφίας ιδρύθηκε το 1999 μετά από πρόταση του Πανεπιστημίου, που υποβλήθηκε για πρώτη φορά το 1994. Η πρόταση αυτή, που βελτιώθηκε, εντάχθηκε το 1997 στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης του ΥΠΕΠΘ.

Η Ελλάδα παρότι γενέτειρα της επιστήμης, ήταν η μοναδική χώρα στην Ευρώπη η οποία δεν διέθετε ανάλογο πανεπιστημιακό τμήμα μέχρι το 1994 οπότε ιδρύθηκε το Τμήμα Ανθρωπογεωγραφίας του Πανεπιστημίου του Αιγαίου, το οποίο μετονομάστηκε σε Τμήμα Γεωγραφίας. Σήμερα η παρουσία των δύο Τμημάτων Γεωγραφίας καλύπτει ένα σημαντικό κενό στην ελληνική ακαδημαϊκή εκπαίδευση.

Το επιστημονικό αντικείμενο της Γεωγραφίας συγκροτείται από γνώση στις ακόλουθες θεματικές περιοχές: α) φυσική γεωγραφία, β) ανθρώπινη γεωγραφία, και γ) εφαρμοσμένη γεωγραφία. Στοιχεία των αντικειμένων που εντάσσονται σε αυτές τις θεματικές περιοχές αξιοποιούνται κατά συνθετικό τρόπο στη γεωγραφία συγκεκριμένων τόπων και περιφερειών. Επιπρόσθετα, υπάρχει πληθώρα επιστημονικών εργαλείων, μεθοδολογιών, τεχνικών και προσεγγίσεων που εντάσσονται στο επιστημονικό αντικείμενο της γεωγραφίας.

Στόχος του Τμήματος είναι:

- (i) Η προώθηση της επιστήμης της Γεωγραφίας,
- (ii) Η παροχή σπουδών υψηλής ποιότητας, σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο, συνδυάζοντας τις επιστημονικές αρχές και θεωρίες της Επιστήμης της Γεωγραφίας με την κατανόηση των προβλημάτων των απαιτήσεων και των αναγκών της κοινωνίας,
- (iii) Η ανάπτυξη βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας σε τομείς της Γεωγραφίας σε διεθνές επίπεδο, και
- (iv) Η διασφάλιση του κατάλληλου ακαδημαϊκού περιβάλλοντος ώστε φοιτητές/-τριες, ερευνητές/-τριες και προσωπικό να αξιοποιήσουν κατά το βέλτιστο τρόπο τις δυνατότητές τους.

3. Το Τμήμα Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης του Παντείου Πανεπιστημίου

Το Τμήμα Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης ιδρύθηκε το 1989 και προσφέρει εκπαιδευτικό έργο σε προπτυχιακό, μεταπτυχιακό, διδακτορικό και μεταδιδακτορικό επίπεδο. Ανήκει στην ομάδα των τμημάτων οικονομικών επιστημών και οι πτυχιούχοι του εγγράφονται στο Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος. Σκοπός του Τμήματος είναι οι ολοκληρωμένες σπουδές στην Οικονομική και την Περιφερειακή Επιστήμη.

Αντικείμενα σπουδών και έρευνας στο Τμήμα αποτελούν σημαντικά, διαχρονικά και επίκαιρα οικονομικά θέματα. Ανάμεσα σε αυτά συγκαταλέγονται η οικονομική ανάπτυξη, οι διεθνείς οικονομικές-χρηματοοικονομικές κρίσεις και η αντιμετώπιση τους, ο ρόλος του διεθνούς εμπορίου, των διεθνών οργανισμών και των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων στη σύγκλιση-διεύρυνση των αναπτυξιακών ανισοτήτων ανάμεσα στα κράτη. Επιπλέον, ο προγραμματισμός και οργάνωση των ιδιωτικών και των δημοσίων επιχειρήσεων, οι πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, η αξιοποίηση της τεχνολογίας και της καινοτομίας, η ενίσχυση δυναμικών κλάδων, η ενεργοποίηση του κοινωνικού κεφαλαίου, η ανάλυση των περιφερειακών ανισοτήτων, το περιβάλλον και η βιώσιμη ανάπτυξη, η διερεύνηση του ρόλου των αστικών κέντρων και των μητροπόλεων, ο περιφερειακός προγραμματισμός και η ισόρροπη περιφερειακή ανάπτυξη.

4. Φιλοσοφία και Στόχοι του Δ.Π.Μ.Σ.

Σε όλο τον κόσμο, οι άνθρωποι ζουν, στην εποχή μας, περισσότερο από οποιαδήποτε άλλη στιγμή στην ανθρώπινη ιστορία. Σήμερα, ο αριθμός των ηλικιωμένων ατόμων, τόσο σε απόλυτα όσο και σχετικά μεγέθη, είναι μεγαλύτερος από ποτέ. Ο παγκόσμιος πληθυσμός βιώνει μια άνευ προηγουμένου δημογραφική μεταβολή, με τον αριθμό των ατόμων 60 ετών και άνω να εκτιμάται ότι θα φτάσει τα 2,1 δισεκατομμύρια έως το 2050. Το φαινόμενο της μακροβιότητας επηρεάζει κάθε πτυχή της οικονομικής και κοινωνικής ζωής, δημιουργώντας νέες ανάγκες αλλά και σημαντικές ευκαιρίες.

Το Δ.Π.Μ.Σ. «SILVER ECONOMY: Οικονομία, Κοινωνία και Καινοτομία στη Μακροβιότητα» ανταποκρίνεται στις μεγάλες προκλήσεις που φέρνει η δημογραφική γήρανση και η δυναμική ανάπτυξη της αργυρής οικονομίας (silver economy) παρέχοντας ποιοτικές και εμφιασμένες διαθεματικές μεταπτυχιακές σπουδές σε έναν ταχέως αναδυόμενο τομέα που σχετίζεται με τις ανάγκες, τις δυνατότητες και την ενεργή συμμετοχή του πληθυσμού άνω των 60 ετών. Η αργυρή οικονομία περιλαμβάνει τις οικονομικές και κοινωνικές δραστηριότητες που σχετίζονται με τον πληθυσμό άνω των 60 ετών, αναγνωρίζοντας τη συμβολή του όχι μόνο ως ομάδα με ανάγκες, αλλά και ως ενεργό, δημιουργικό και καταναλωτικό δυναμικό. Δεν αποτελεί μόνο απάντηση στις προκλήσεις της γήρανσης, αλλά και στρατηγική κατεύθυνση για τη βιώσιμη οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας. Το ΔΠΜΣ ενσωματώνει αυτή τη φιλοσοφία, ενισχύοντας την εκπαιδευτική και ερευνητική δραστηριότητα στον χώρο της μακροβιότητας και εδραιώνοντας ένα νέο πεδίο γνώσης και πράξης που ανταποκρίνεται στις σύγχρονες ανάγκες της ελληνικής κοινωνίας και οικονομίας.

Σε ποιους απευθύνεται

Στο ΔΠΜΣ γίνονται δεκτοί/-ες κάτοχοι τίτλου πρώτου κύκλου σπουδών Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή αντίστοιχου τίτλου σπουδών από την αλλοδαπή. Οι υποψήφιοι/ες με τίτλους σπουδών από ιδρύματα της αλλοδαπής, θα πρέπει να υποβάλλουν σχετικές βεβαιώσεις ισοτιμίας από το ΔΙΚΑΤΣΑ ή τον ΔΟΑΤΑΠ. Δεν απαιτείται βεβαίωση ισοτιμίας, εάν το ίδρυμα

αποφοίτησης και ο τίτλος σπουδών περιλαμβάνονται στα δημοσιευμένα Μητρώα του ΔΟΑΤΑΠ (Εθνικό Μητρώο Αναγνωρισμένων Ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης της αλλοδαπής και Εθνικό Μητρώο Τύπων Τίτλων Σπουδών Αναγνωρισμένων Ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης), σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

Στο πρόγραμμα δύναται να γίνουν δεκτοί/-ές πτυχιούχοι στελέχη της δημόσιας διοίκησης, της τοπικής αυτοδιοίκησης, επιχειρήσεων, ΜΚΟ καθώς και ελεύθεροι επαγγελματίες που αναζητούν τρόπους διαχείρισης και μετατροπής των προκλήσεων της μακροζωίας σε ευκαιρίες, τόσο σε εθνικό, τοπικό και επιχειρηματικό επίπεδο.

Το πρόγραμμα εκπαιδεύει επαγγελματίες και ερευνητές που θα διαμορφώσουν τις πολιτικές και τις λύσεις της εποχής της μακροβιότητας.

5. Στόχος και Μαθησιακά Αποτελέσματα

Σκοπός του ΔΠΜΣ είναι η προαγωγή γνώσης, η αναγνώριση και αξιοποίηση ευκαιριών, η προώθηση της ανάπτυξης και της καινοτομίας στην εποχή της δημογραφικής γήρανσης, μέσω της παροχής εξειδικευμένων σπουδών μεταπτυχιακού επιπέδου και την ανάπτυξη της έρευνας σε ένα αντικείμενο αιχμής.

Το ΔΠΜΣ στοχεύει στην μεταπτυχιακή εκπαίδευση και εξειδίκευση και επιστημόνων με στόχο

- i. την κατάρτισή τους (α) για τη στελέχωση δημόσιων, κοινωνικών, ιδιωτικών φορέων και (β) την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και απασχόλησης σχετικά με προϊόντα και υπηρεσίες που απευθύνονται στην αυξανόμενη πληθυσμιακά ομάδα των άνω των 60 ετών,
- ii. την ευαισθητοποίησή τους γύρω από τις μεγάλες οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις, τα προβλήματα και τις ευκαιρίες που θέτουν οι δημογραφικές εξελίξεις,
- iii. τη συνεισφορά τους στην οικονομική ανάπτυξη, την αειφορία, την κοινωνική ευημερία, την συμπεριληπτικότητα (age-inclusiveness) και τον περιορισμό του κοινωνικού αποκλεισμού ενόψει ραγδαίων δημογραφικών εξελίξεων.

Το πρόγραμμα εκπαιδεύει την επόμενη γενιά στελεχών δημόσιας διοίκησης, τοπικής αυτοδιοίκησης, διευθυντών/-ντριών, συμβούλων, επιχειρηματιών, υπευθύνων χάραξης πολιτικής, εμπειρογνομόνων και ερευνητών/-τριών στην Ελλάδα και πέραν αυτής. Δημιουργεί εξειδικευμένους/-ες επιστήμονες οι οποίοι/-ες, με το πέρας των μεταπτυχιακών σπουδών τους, θα έχουν τη δυνατότητα είτε να συνεχίσουν τη θεωρητική επιστημονική έρευνα είτε να ακολουθήσουν επαγγελματικές προοπτικές ως στελέχη φορέων και επιχειρήσεων καθώς και ιδιώτες επαγγελματίες με στόχο την αναβάθμιση του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα καλύπτοντας ανάγκες σχετικά με τις νέες δυνατότητες και ευκαιρίες που δημιουργούν οι δημογραφικές εξελίξεις και συγκεκριμένα η γήρανση του πληθυσμού.

Απονεμόμενος Τίτλος Σπουδών

Το Διδρυματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών απονέμει Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ) με τίτλο "SILVER ECONOMY: ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΚΟΙΝΩΝΙΑ και ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ στη ΜΑΚΡΟΒΙΟΤΗΤΑ" (ΦΕΚ Λειτουργίας,).

Παράρτημα Διπλώματος

Το Δ.Π.Μ.Σ. χορηγεί παράρτημα διπλώματος σύμφωνα με το άρθρο 15 του ν. 3374/2005 (Α' 189). Πρόσθετες (μη υποχρεωτικές) δεξιότητες που αποκτά ο /η φοιτητής/-τρια κατά τη διάρκεια των σπουδών του και δεν συνυπολογίζονται στον τελικό βαθμό, αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος.

6. Διαδικασία Επιλογής Φοιτητών/τριών

Η περίοδος υποβολής αιτήσεων για το πρόγραμμα πλήρους φοίτησης διαρκεί από τον Απρίλιο έως τον Ιούλιο κάθε έτους.

Οι αιτήσεις υποβάλλονται ηλεκτρονικά. Τα απαραίτητα δικαιολογητικά, όπως αυτά υποδεικνύονται αναλυτικά στην Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος, επισυνάπτονται στην ηλεκτρονική αίτηση.

Η επιλογή των μεταπτυχιακών φοιτητών/-τριών γίνεται σε δύο στάδια. Το πρώτο στάδιο περιλαμβάνει την αξιολόγηση των φακέλων των υποψηφίων. Όσοι/-ες κριθούν επιλέξιμοι/-ες περνούν στο δεύτερο στάδιο το οποίο περιλαμβάνει την προσωπική συνέντευξη. Λεπτομερής περιγραφή των κριτηρίων αξιολόγησης και των συντελεστών βαρύτητας τους, καθώς και ο τρόπος διεξαγωγής της προσωπικής συνέντευξης καθορίζονται από τον Κανονισμό λειτουργίας του ΔΠΜΣ και αναγράφονται στην Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος.

Η διαδικασία αξιολόγησης είναι κυλιόμενη και συνεχής και τα αποτελέσματα της αξιολόγησης ανακοινώνονται σε τακτά διαστήματα. Ο τελικός πίνακας των επιτυχόντων και τυχόν επιλαχόντων επικυρώνεται από την Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών του Δ.Π.Μ.Σ. και αναρτάται στην ιστοσελίδα του επισπεύδοντος Τμήματος.

Οι εγγραφές γίνονται στην προκαθορισμένη ημερομηνία σύμφωνα με την απόφαση της Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών. Η εγγραφή γίνεται μετά την κατάθεση όλων των απαραίτητων εγγράφων και πιστοποιητικών τα οποία οι φοιτητές/τριες πρέπει να προσκομίσουν. Ο/Η υποψήφιος/α, πριν εγγραφεί, λαμβάνει γνώση του Κανονισμού Σπουδών του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου, του Οδηγού Εκπόνησης Διπλωματικής Εργασίας και δηλώνει εγγράφως ότι τους αποδέχεται.

Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των φοιτητών/-τριών του ΔΠΜΣ αναφέρονται αναλυτικά στον Κανονισμό Λειτουργίας του.

7. Διάρκεια και Οργάνωση Σπουδών

Το πρόγραμμα είναι πλήρους φοίτησης. Η χρονική διάρκεια σπουδών για την απονομή του ΔΜΣ είναι 12 μήνες. Η εκπαιδευτική διαδικασία οργανώνεται σε 4 τρίμηνα. Τα τρία (3) πρώτα περιλαμβάνουν παρακολούθηση μαθημάτων ενώ το τέταρτο (θερινό τρίμηνο) είναι αφιερωμένο στην εκπόνηση της υποχρεωτικής μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.

Παρέχεται η δυνατότητα μερικής φοίτησης, οπότε η διάρκεια σπουδών ορίζεται στο διπλάσιο χρόνο, δηλαδή στα οκτώ (8) τρίμηνα.

Για την απόκτηση του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών κάθε μεταπτυχιακός/-ή φοιτητής/-τρια πρέπει να παρακολουθήσει και να

εξεταστεί επιτυχώς στα οκτώ (8) μαθήματα και να εκπονήσει και παρουσιάσει με επιτυχία τη διπλωματική του/της εργασία.

Η επιτυχής ολοκλήρωση κάθε μαθήματος προϋποθέτει την εξέταση σε αυτό. Ο χρόνος και τρόπος διεξαγωγής των εξετάσεων καθορίζεται στον Κανονισμό Σπουδών του Δ.Π.Μ.Σ.. Κατά την κρίση των διδασκόντων των μαθημάτων, η αξιολόγηση του μαθήματος δύναται να βασίζεται σε απαλλακτικές εργασίες οι οποίες θα πρέπει να έχουν τον κατάλληλο φόρτο, σύμφωνα και με τις ECTS περιγραφές του μαθήματος. Ο τρόπος εξέτασης του κάθε μαθήματος παρουσιάζεται αναλυτικά στο Περίγραμμα του μαθήματος και κοινοποιείται στους φοιτητές/-τριες με την έναρξη του τριμήνου.

Η ανάθεση της διπλωματικής εργασίας και ο ορισμός επιβλέποντος/-ουσας καθηγητή/-τριας γίνεται κατά την έναρξη του τρίτου τριμήνου οπότε και αρχίζει η εκπόνησή της, η οποία ολοκληρώνεται στο τέλος του τέταρτου τριμήνου. Οι φοιτητές/-τριες μερικής φοίτησης έχουν τη δυνατότητα να εκπονήσουν τη διπλωματική τους εργασία, στο διπλάσιο χρόνο συγκριτικά με τους/τις φοιτητές/-τριες πλήρους φοίτησης, δηλαδή σε δύο τρίμηνα. Η ανάθεση της υποχρεωτικής διπλωματικής εργασίας για τους/τις φοιτητές/-τριες μερικής φοίτησης γίνεται στην αρχή του χειμερινού τριμήνου του δεύτερου έτους.

Το σύνολο του προγράμματος αντιστοιχεί σε εβδομήντα πέντε (75) πιστωτικές μονάδες (ECTS), εκ των οποίων οι εξήντα (60) κατανέμονται ισόποσα στα 8 μαθήματα και δεκαπέντε (15) αντιστοιχούν στην υποχρεωτική Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία (ΜΔΕ).

Η έναρξη και λήξη του ακαδημαϊκού έτους, ο χρονοπρογραμματισμός των τριμήνων και των εξεταστικών περιόδων, ο αριθμός των προβλεπόμενων διαλέξεων και οι αργίες καθορίζονται στον κανονισμό σπουδών του ιδρύματος και ανακοινώνονται στην ιστοσελίδα του ΔΠΜΣ.

Το ακαδημαϊκό έτος αρχίζει την 1η Οκτωβρίου και λήγει την 30η Σεπτεμβρίου του επόμενου ημερολογιακού έτους.

Παρακολούθηση Μαθημάτων

Οι διαλέξεις στο πλαίσιο του Δ.Π.Μ.Σ. πραγματοποιούνται υβριδικά: με φυσική παρουσία σε χώρους του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου κατάλληλα

εξοπλισμένους ώστε να δίνεται η δυνατότητα σύγχρονης εξ αποστάσεως παρακολούθησης. Υπάρχει, ωστόσο, ισχυρή σύσταση προς τους φοιτητές να συμμετέχουν στα μαθήματα με φυσική παρουσία. Η εξ αποστάσεως παρακολούθηση προϋποθέτει υποχρεωτικά τη διαρκή λειτουργία της οθόνης των φοιτητών/-τριών σε όλη τη διάρκεια του μαθήματος.

Η παρακολούθηση των μαθημάτων είναι υποχρεωτική. Οι φοιτητές/τριες πρέπει να προσέρχονται (ή συνδέονται) έγκαιρα στα μαθήματα και σε καμία περίπτωση μετά το πέρας δεκαπέντε λεπτών (15') από την έναρξη της διάλεξης. Σε περίπτωση που ο/η φοιτητής/τρια κάνει πάνω από 2 απουσίες (ανεξαρτήτως αιτίας) θεωρείται ότι έχει αποτύχει στο μάθημα αυτό και συνεπώς δεν επιτρέπεται να συμμετάσχει στις εξετάσεις για το συγκεκριμένο μάθημα.

Ο/Η φοιτητής/τρια υποχρεούται να παρακολουθήσει εκ νέου το συγκεκριμένο μάθημα όταν προσφερθεί στο επόμενο ακαδημαϊκό έτος. Στις 2 απουσίες συμπεριλαμβάνονται και οι δικαιολογημένες λόγω ασθένειας (για σοβαρές περιπτώσεις οι φοιτητές/τριες θα παραπέμπονται στην Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών).

Οι ημέρες των μαθημάτων καθορίζονται με βάση τη διαθεσιμότητα των διδασκόντων/ουσών και των αιθουσών και ανακοινώνονται πριν την έναρξη του τριμήνου. Υπάρχει πιθανότητα αλλαγής προγραμματισμένων ημερομηνιών μαθημάτων λόγω ανωτέρας βίας και με έγκαιρη ενημέρωση.

Αναστολή/ Διακοπή Σπουδών

Σε ειδικές περιπτώσεις (ασθένεια, οικογενειακοί ή επαγγελματικοί λόγοι, κ.λπ.) είναι δυνατόν ο/η φοιτητής/-τρια να ζητήσει την αναστολή ή τη διακοπή της φοίτησής του/της. Το αίτημα αναστολής εξετάζεται από την Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών και εφόσον εγκριθεί, ισχύει κατά μέγιστο για ένα εξάμηνο. Στην περίπτωση έγκρισης της αναστολής θα ισχύουν για το/την φοιτητή/-τρια τα ισχύοντα κατά την επόμενη σειρά εισακτέων μεταπτυχιακών φοιτητών (πρόγραμμα σπουδών, διδάκτρα, κλπ.). Σε περίπτωση αναστολής ή διακοπής σπουδών δεν επιστρέφονται καταβληθέντα διδάκτρα.

Γενικές Διατάξεις

Οι φοιτητές/τριες του Δ.Π.Μ.Σ. οφείλουν να συμπεριφέρονται κόσμια, με σεβασμό προς τους συμφοιτητές/-τριες τους και προς το διδακτικό και διοικητικό προσωπικό του Πανεπιστημίου, να χρησιμοποιούν με επιμέλεια τον εξοπλισμό του Πανεπιστημίου και να τηρούν τους κανόνες διεξαγωγής του εκπαιδευτικού έργου και τις προθεσμίες εκτέλεσης των υποχρεώσεών τους. Σε περίπτωση σοβαρού παραπτώματος ή παραβίασης των κανόνων κατάρτισης εργασιών ή διεξαγωγής των γραπτών δοκιμασιών (αντιγραφή, πλαστοπροσωπία, συνεργασία με άλλους σπουδαστές κλπ.), ο Διευθυντής του Δ.Π.Μ.Σ. παραπέμπει τον/την φοιτητή/τρια στην Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών με το ερώτημα της διαγραφής. Έφεση κατά της απόφασης της Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών μπορεί να ασκηθεί ενώπιον της Συγκλήτου, η οποία και αποφασίζει αμετάκλητα.

8. Δομή και Περιγραφή του Προγράμματος

Το πρόγραμμα πλήρους φοίτησης έχει διάρκεια δώδεκα μηνών και οργανώνεται σε τέσσερα (4) τρίμηνα. Συγκεκριμένα, για τους/τις φοιτητές/-τριες πλήρους φοίτησης η κατανομή των μαθημάτων στα τρία πρώτα τρίμηνα σπουδών, διάρκειας 9 εβδομάδων έκαστο, είναι η ακόλουθη:

- τρία (3) υποχρεωτικά στο πρώτο (φθινοπωρινό) τρίμηνο,
- τρία (3) υποχρεωτικά στο δεύτερο (χειμερινό) τρίμηνο,
- δυο (2) υποχρεωτικά στο τρίτο (εαρινό) τρίμηνο.

Από τα οκτώ (8) μαθήματα τα έξι (6) είναι θεωρητικά μαθήματα, ένα είναι εργαστηριακό μάθημα και ένα είναι σεμιναριακού τύπου με συμμετοχή προσκεκλημένων εισηγητών/-τριών.

Συνοπτικός Πίνακας Μαθημάτων:

Τίτλος/Περιεχόμενο Μαθήματος	Υποχρεωτικό (Υ) / Επιλογής (Ε)	Ώρες	ECTS
Φθινοπωρινό τρίμηνο (1ο)			
Δημογραφική Ανάλυση	Υ	30	7.5

Οι διαστάσεις της Μακροβιότητας	Y	30	7.5
Οικονομικά της Γήρανσης	Y	30	7.5
ΣΥΝΟΛΟ 1 ^ο ΤΡΙΜΗΝΟΥ		90	22.5
Χειμερινό τρίμηνο (20)			
Ασημένια Επιχειρηματικότητα	Y	30	7.5
Ανάλυση Δεδομένων - Μέθοδοι ανάλυσης	Y	30	7.5
Silver Societies-Σύγχρονες Κοινωνίες	Y	30	7.5
ΣΥΝΟΛΟ 2 ^ο ΤΡΙΜΗΝΟΥ		90	22.5
Εαρινό τρίμηνο (30)			
Γήρανση, πόλεις και περιφέρειες	Y	30	7.5
Σεμινάρια -Case studies -Workshop	Y	30	7.5
ΣΥΝΟΛΟ 3 ^ο ΤΡΙΜΗΝΟΥ		60	15
Θερινό τρίμηνο (40)			
Διπλωματική Εργασία	Y		15
ΣΥΝΟΛΟ 4 ^ο ΤΡΙΜΗΝΟΥ			15
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ		240	75

Οι φοιτητές/-τριες μερικής φοίτησης καλούνται να παρακολουθήσουν συνολικά πέντε μαθήματα στη διάρκεια των τριών πρώτων τριμήνων και τα υπόλοιπα τρία μαθήματα στη διάρκεια των τριών τριμήνων του αμέσως επόμενου ακαδημαϊκού έτους. Ειδικότερα, η διάρθρωση των σπουδών των φοιτητών/-τριων μερικής φοίτησης είναι η ακόλουθη:

- δυο (2) υποχρεωτικά μαθήματα στο Α' (φθινοπωρινό) τρίμηνο,

- δυο (2) υποχρεωτικά μαθήματα στο Β' (χειμερινό) τρίμηνο,
- ένα (1) υποχρεωτικό μάθημα στο Γ' (εαρινό) εξάμηνο.
- Το Δ' (θερινό) τρίμηνο είναι κενό
- ένα (1) υποχρεωτικό μάθημα στο Ε' (φθινοπωρινό) τρίμηνο,
- ένα (1) υποχρεωτικό μάθημα στο ΣΤ' (χειμερινό) τρίμηνο,
- ένα (1) σεμιναριακό μάθημα στο Ζ' (εαρινό) εξάμηνο.
- Τα Ζ' και Η' τρίμηνα περιλαμβάνουν την εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας.

Σύντομη περιγραφή μαθημάτων

Δημογραφική Ανάλυση

Πιστωτικές μονάδες ECTS: 7,5

Το μάθημα εισάγει στις σύγχρονες παγκόσμιες δημογραφικές εξελίξεις και τις προοπτικές τους. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στο φαινόμενο της δημογραφικής γήρανσης. Μελετάται η αλληλεπίδραση αυτού με άλλες σύγχρονες τάσεις όπως η αστικοποίηση, οι περιφερειακές διαφοροποιήσεις (εστιάζοντας στην Ευρώπη και την Ελλάδα) και η μετανάστευση. Εισαγωγή και ανάλυση των εννοιών προσδόκιμο ζωής, προσδόκιμο ζωής σε καλή υγεία, μέγιστη διάρκεια ζωής και των διαφοροποιήσεών τους ανά φύλο και γενιά. Η ενδο-γενεακή και δια-γενεακή προσέγγιση στη δημογραφική ανάλυση. Το μάθημα δίνει τη δυνατότητα στους φοιτητές να κατανοήσουν την πολυπλοκότητα των δημογραφικών εξελίξεων και ειδικότερα της πληθυσμιακής γήρανσης και των επιπτώσεών τους στην οικονομική και κοινωνική οργάνωση μιας χώρας.

Οι διαστάσεις της Μακροβιότητας

Πιστωτικές μονάδες ECTS: 7,5

Το μάθημα εξετάζει τη γήρανση ως πολυδιάστατο φαινόμενο που επηρεάζει και επηρεάζεται από βιολογικούς, ψυχολογικούς, κοινωνικούς και ιστορικούς παράγοντες. Αναλύεται η βιολογική ποικιλομορφία της γήρανσης, με έμφαση στις διαφοροποιήσεις ως προς τον ρυθμό και τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι γερνούν, ενώ παράλληλα παρουσιάζονται

οι ψυχολογικές διαστάσεις της μακροβιότητας, όπως η μοναξιά, η κατάθλιψη και η ανάγκη για υποστήριξη. Ειδική έμφαση δίνεται στην έννοια της κοινωνικής γήρανσης και στα κοινωνικά στερεότυπα που τη συνοδεύουν (ageism), καθώς και στην ιστορική πρόσληψη του γήρατος σε διαφορετικές περιόδους και πολιτισμικά περιβάλλοντα. Επιπλέον, μελετώνται οι τρόποι με τους οποίους οι διαφορετικές κοινωνίες αντιλαμβάνονται και οργανώνουν τη ζωή στην τρίτη ηλικία, όπως και το πλέγμα δικαιωμάτων και κοινωνικών πολιτικών που την αφορούν. Τέλος, εξετάζεται η αρχή της διαγενεακής δικαιοσύνης ως εργαλείο ανάλυσης και σχεδιασμού πολιτικών σε κοινωνίες μακροβιότητας. Το μάθημα δίνει στους φοιτητές τη δυνατότητα να κατανοήσουν τη γήρανση ως σύνθετο κοινωνικό φαινόμενο με ισχυρές ανθρωπολογικές και πολιτικές προεκτάσεις. Το μάθημα προάγει την κριτική κατανόηση θεωριών γήρανσης και ενισχύει τη δυνατότητα των φοιτητών να προσεγγίσουν ζητήματα μακροβιότητας σε επαγγελματικά περιβάλλοντα που αφορούν την υγεία, την κοινωνική πολιτική και τον σχεδιασμό υπηρεσιών.

Οικονομικά της Γήρανσης

Πιστωτικές μονάδες ECTS: 7,5

Το μάθημα διερευνά τις οικονομικές διαστάσεις της δημογραφικής γήρανσης, εστιάζοντας στις επιπτώσεις και τις προκλήσεις που ανακύπτουν για τα άτομα, τα νοικοκυριά και τις οικονομίες. Εξετάζεται η επίδραση της μακροβιότητας σε βασικούς τομείς όπως η υγεία, το ασφαλιστικό σύστημα, οι συντάξεις και η αγορά ακινήτων, ενώ αναλύεται ο ρόλος των αποταμιεύσεων και των περιουσιακών στοιχείων στην οικονομική ευημερία των διαφορετικών γενεών. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη μεταβολή της παραγωγικότητας, στην αλληλεπίδραση γήρανσης και ανάπτυξης, καθώς και στις νέες δυναμικές στην αγορά εργασίας. Το μάθημα ενσωματώνει ζητήματα επιχειρηματικότητας τρίτης ηλικίας και χρηματοοικονομικού σχεδιασμού, καθώς και τις προκλήσεις που σχετίζονται με τη μακροχρόνια φροντίδα. Τέλος, εξετάζεται ο ρόλος της τεχνολογίας και της δια βίου μάθησης ως καταλύτες οικονομικής και κοινωνικής ενσωμάτωσης. Το μάθημα παρέχει στους φοιτητές αναλυτικά εργαλεία και κριτική κατανόηση των οικονομικών συνεπειών της γήρανσης και των στρατηγικών αντιμετώπισής τους σε επίπεδο πολιτικής και αγοράς.

Ασημένια Επιχειρηματικότητα

Πιστωτικές μονάδες ECTS: 7,5

Το μάθημα εστιάζει στην έννοια της ασημένιας επιχειρηματικότητας, εξετάζοντας τον ρόλο των ηλικιωμένων όχι μόνο ως αποδεκτών/καταναλωτών, αλλά και ως ενεργών μετόχων στην επιχειρηματική δραστηριότητα. Αναλύεται η συμβολή των ηλικιωμένων ως μέντορες, επενδυτές και επιχειρηματίες, καθώς και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των επιχειρήσεων που δημιουργούνται ή καθοδηγούνται από άτομα μεγαλύτερης ηλικίας. Το μάθημα παρουσιάζει τις πολιτικές στήριξης και τα χρηματοδοτικά εργαλεία που προωθούν την επιχειρηματικότητα στην τρίτη ηλικία, ενώ μελετά τις προοπτικές και τις ανάγκες των επιχειρήσεων που απευθύνονται σε ηλικιωμένους/ες. Εξετάζονται συγκεκριμένα παραδείγματα, όπως οι κοινωνικές επιχειρήσεις στον τομέα της φροντίδας, οι τουριστικές επιχειρήσεις που αναπτύσσονται με βάση τις ανάγκες της μακροβιότητας, καθώς και καινοτόμες τεχνολογικές startups. Το μάθημα εξοπλίζει τους φοιτητές με γνώσεις και εργαλεία για την κατανόηση του επιχειρηματικού οικοσυστήματος της Silver Economy και την ενίσχυση της επιχειρηματικής δραστηριότητας σε γηράσκουσες κοινωνίες.

Ανάλυση Δεδομένων - Μέθοδοι ανάλυσης

Πιστωτικές μονάδες ECTS: 7,5

Το μάθημα εισάγει τους φοιτητές στις βασικές αρχές της ποσοτικής ποιοτικής και χωρικής ανάλυσης, με έμφαση στην εφαρμογή μεθοδολογικών εργαλείων για τη μελέτη φαινομένων που σχετίζονται με τη μακροβιότητα και τη Silver Economy. Ιδιαίτερη θέση έχει η παρουσίαση της ευρωπαϊκής έρευνας SHARE (Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe), στην οποία συμμετέχει η επιστημονική ομάδα του προγράμματος, με έμφαση στα χαρακτηριστικά της, τις μεταβλητές και τις δυνατότητες αξιοποίησης των δεδομένων της. Το μάθημα καλύπτει τεχνικές κατασκευής ερωτηματολογίου και διαδικασίες συλλογής πρωτογενούς υλικού, ενώ αναλύονται μέθοδοι στατιστικής επεξεργασίας, πολυμεταβλητής ανάλυσης και γεωχωρικής προσέγγισης. Παράλληλα, εξετάζεται η διαδικασία συγγραφής και παρουσίασης διπλωματικής

εργασίας, δίνοντας έμφαση στη δομή, την ερευνητική τεκμηρίωση και την επιστημονική δεοντολογία. Το μάθημα προσφέρει ουσιαστικές μεθοδολογικές δεξιότητες, ενισχύοντας την ικανότητα των φοιτητών να σχεδιάζουν και να υλοποιούν έρευνες που βασίζονται σε εμπειρικά δεδομένα.

Silver Societies-Σύγχρονες Κοινωνίες

Πιστωτικές μονάδες ECTS: 7,5

Το μάθημα εστιάζει στη διαμόρφωση κοινωνιών που προσαρμόζονται ενεργά στη μακροβιότητα και αξιοποιούν το δυναμικό των ηλικιωμένων πολιτών. Εξετάζεται η έννοια της «επιτυχημένης γήρανσης», τόσο σε ατομικό όσο και σε συλλογικό επίπεδο, καθώς και οι προϋποθέσεις για την κοινωνική και διαγενεακή βιωσιμότητα. Αναλύονται οι όροι διαβίωσης του πληθυσμού 65+ και οι ανισότητες που παρατηρούνται με βάση την ηλικία, το φύλο, την εθνοπολιτισμική ταυτότητα και την κοινωνική τάξη. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις πολιτικές υγείας και κοινωνικής φροντίδας, στην άρση των στερεοτύπων (ageism) και στην ενίσχυση του κοινωνικού αντίκτυπου θετικών παρεμβάσεων. Το μάθημα προσεγγίζει τις σύγχρονες πολυγενεακές κοινωνίες, διερευνώντας τη συνεργασία, την αμοιβαία κατανόηση και την αποδοχή μεταξύ διαφορετικών ηλικιακών ομάδων. Εξετάζονται, επίσης, οι διαφοροποιημένες ανάγκες των 50+, 65+, 80+, καθώς και ειδικών ομάδων όπως οι γυναίκες και οι εθνοτικές ή κοινωνικές μειονότητες. Τέλος, διερευνάται ο ρόλος υπηρεσιών φιλοξενίας και κοινωνικής καινοτομίας για την ενδυνάμωση της συμμετοχής των ηλικιωμένων στον κοινωνικό ιστό.

Γήρανση, πόλεις και περιφέρειες

Πιστωτικές μονάδες ECTS: 7,5

Το μάθημα εξετάζει τις επιπτώσεις της δημογραφικής γήρανσης στον αστικό και περιφερειακό σχεδιασμό, προσεγγίζοντας τη μακροβιότητα ως κρίσιμο παράγοντα διαμόρφωσης του χώρου, των υποδομών και των υπηρεσιών. Αναλύονται πολιτικές και στρατηγικές που στοχεύουν στην

τοπική ανάπτυξη, την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής και τη διασφάλιση της προσβασιμότητας των ηλικιωμένων σε αστικές και αγροτικές περιοχές. Εξετάζονται τα χαρακτηριστικά των «έξυπνων» και φιλικών προς την ηλικία πόλεων (age-friendly cities), οι τάσεις στον πολεοδομικό και χωροταξικό σχεδιασμό, καθώς και ζητήματα μεταφορών, κινητικότητας (mobility solutions) και κατάλληλων μορφών κατοικίας. Το μάθημα περιλαμβάνει τη μελέτη λύσεων για την αποτροπή της ερημοποίησης των αγροτικών περιοχών μέσω παρεμβάσεων καινοτομίας και κοινωνικής ένταξης. Επιπλέον, δίνεται έμφαση στον ρόλο των ψηφιακών τεχνολογιών και των εθνικών σχεδίων δράσης για τη μακροβιότητα στη διαμόρφωση βιώσιμων, συμμετοχικών και ανθεκτικών κοινοτήτων. Οι φοιτητές αποκτούν τη δυνατότητα να κατανοήσουν τη χωρική διάσταση της γήρανσης και να σχεδιάζουν πολιτικές που ανταποκρίνονται στα νέα δεδομένα που θέτει η μακροβιότητα σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο.

Σεμινάρια -Case studies -Workshop

Πιστωτικές μονάδες ECTS: 7,5

Το σεμιναριακό μάθημα αποτελεί πυρήνα εμπειρικής μάθησης και εξωστρέφειας του ΔΠΜΣ. Περιλαμβάνει σειρά εισηγήσεων από προσκεκλημένους καθηγητές/τριες, επαγγελματίες, επιχειρηματίες και φορείς της Silver Economy, οι οποίοι παρουσιάζουν συγκεκριμένα παραδείγματα και καλές πρακτικές. Εξετάζονται καινοτόμες λύσεις για τη γήρανση, όπως start-ups, νέα συστήματα φροντίδας, μοντέλα συγκατοίκησης ηλικιωμένων, κοινωνικές επιχειρήσεις και πρωτοβουλίες κοινωνικής καινοτομίας. Οι φοιτητές/τριες συμμετέχουν ενεργά σε εργαστήρια (workshops), με στόχο τον σχεδιασμό επιχειρηματικού πλάνου ή την αποτίμηση κοινωνικών επιπτώσεων συγκεκριμένων παρεμβάσεων. Το μάθημα ενθαρρύνει τη σύνδεση θεωρίας και πράξης, τη διαμόρφωση συνεργειών με τον επαγγελματικό χώρο και την ανάπτυξη εφαρμοσμένων δεξιοτήτων σχετικών με τη μακροβιότητα και την αργυρή οικονομία.

Διπλωματική Εργασία

Πιστωτικές μονάδες ECTS: 15

Σκοπός της Διπλωματικής Εργασίας είναι η ενασχόληση και η εμβάθυνση του/της φοιτητή/-τριας στο σύγχρονο πεδίο έρευνας της Αργυρής Οικονομίας (Silver Economy) και των εφαρμογών της. Αντικείμενο της Διπλωματικής Εργασίας δεν μπορεί να αποτελέσει μόνο η βιβλιογραφική αναζήτηση. Κατά την εκπόνηση της Διπλωματικής Εργασίας οι φοιτητές/-τριες θα πρέπει να αξιοποιήσουν τις γνώσεις και δεξιότητες που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους. Μέσω της Διπλωματικής Εργασίας δίνεται η ευκαιρία στους/στις φοιτητές/-τριες να αποκτήσουν κρίση και συνθετική σκέψη στα ερευνητικά και επιστημονικά θέματα και να συντάξουν ένα ολοκληρωμένο κείμενο που θα περιγράφει πλήρως την εργασία που εκπόνησαν.

Η διπλωματική εργασία ισοδυναμεί με 15 μονάδες ECTS σε ότι αφορά τις υποχρεώσεις για τη λήψη πτυχίου, που αντιστοιχεί σε προσπάθεια 2 ανθρωπομηνών για την εκπόνηση της. Στο πλαίσιο εκπόνησης της ΔΕ θα πρέπει να ολοκληρωθούν τα παρακάτω βήματα:

- α) Καθορισμός του ζητήματος που θα επιλυθεί στο πλαίσιο της εργασίας και περιγραφή της σημαντικότητας αυτού (σε αυτό περιλαμβάνεται και η παράθεση της βιβλιογραφίας,
- β) Αναφορά και ανάλυση της μεθοδολογίας (τρόπου) που θα εφαρμοστεί για την επίλυση του (πχ βιβλιογραφική ανάλυση, ανάπτυξη πρωτοτύπου εφαρμογής/συστήματος, μελέτη απόδοσης εφαρμογής/συστήματος, μελέτη αποδοχής/χρήσης συστήματος/τεχνολογίας, αξιολόγηση προϊόντων/τεχνολογίας, κλπ),
- γ) Περιγραφή της διαδικασίας που ακολουθήθηκε για την επίλυση του ζητήματος,
- δ) Περιγραφή του τελικού αποτελέσματος/προϊόντος.,
- ε) Αξιολόγηση του τελικού αποτελέσματος/ προϊόντος

Πρακτική Άσκηση

Το ΔΠΜΣ «Silver Economy: Οικονομία, Κοινωνία και Καινοτομία στη Μακροβιότητα» προσφέρει στους φοιτητές ευκαιρίες πρακτικής εμπειρίας μέσω της συνεργασίας με φορείς τόσο του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα όσο και μη κυβερνητικές οργανώσεις που δραστηριοποιούνται στο πεδίο της αργυρής οικονομίας. Οι φοιτητές έχουν τη δυνατότητα να ενταχθούν

σε προγράμματα πρακτικής άσκησης (internships), όπως το Erasmus+, που τους επιτρέπει να δουλέψουν σε ευρωπαϊκά ερευνητικά κέντρα, τεχνολογικές startups ή εταιρείες κοινωνικής πρόνοιας. Σε εθνικό επίπεδο, υπάρχει συνεργασία με οργανισμούς καθώς και υποστηρικτικές δομές όπως γραφεία διασύνδεσης καριέρας (π.χ. DASTA) που διευκολύνουν την πρόσβαση σε υλοποιημένες θέσεις πρακτικής άσκησης.

Η ΠΑ δεν μπορεί να αρχίσει σε προγενέστερο τρίμηνο και ολοκληρώνεται υποχρεωτικά εντός του Δ' τριμήνου Σπουδών. Παρέχει 10 πιστωτικές μονάδες (ECTS) και δεν αποτελεί εξεταζόμενο μάθημα αλλά αναγράφεται στο Παράρτημα Διπλώματος.

Επόπτης της Πρακτικής είναι ο/η επιβλέπων/-ουσα της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.

Οι προϋποθέσεις και ο τρόπος πραγματοποίησης της πρακτικής άσκησης ορίζεται στον εσωτερικό κανονισμό πρακτικής άσκησης του Τμήματος Γεωγραφίας του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου.

9. Διδακτικό προσωπικό του Δ.Π.Μ.Σ.

Το Τμήμα Γεωγραφίας του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου και το Τμήμα Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης του Παντείου Πανεπιστημίου, διαθέτουν το ανθρώπινο επιστημονικό και εργαστηριακό δυναμικό για να διασφαλίσουν την πλήρη λειτουργία του ΔΠΜΣ που προτείνεται. Στο διδακτικό προσωπικό του ΔΠΜΣ θα προστεθούν και μέλη ΔΕΠ άλλων Τμημάτων των εμπλεκόμενων Ιδρυμάτων με ειδικότητες συναφείς με το γνωστικό αντικείμενο του προγράμματος. Λόγω της διαθεματικής προσέγγισης που emphatikά υποστηρίζεται στο ΔΠΜΣ, προβλέπεται ικανός αριθμός προσκεκλημένων εξωτερικών συνεργατών-διδασκόντων.

Το διδακτικό έργο που θα επωμιστούν οι διδάσκοντες/-ουσες των εμπλεκόμενων Ιδρυμάτων είναι πάνω από το 60% των διαλέξεων. Το υπόλοιπο διδακτικό έργο θα καλυφθεί από εξωτερικούς/-ές διδάσκοντες/-ουσες.

Η βασική διδακτική ομάδα αποτελείται από τους:

Αντιγόνη ΛΥΜΠΕΡΑΚΗ	Καθηγήτρια Οικονομικών στο Πάντειο Πανεπιστήμιο και πρώην βουλευτής (Ποτάμι). Σπούδασε οικονομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και Ανάπτυξη στο Πανεπιστήμιο Sussex (Institute of Development Studies), και έχει διδάξει σε Πανεπιστήμια στις ΗΠΑ, στην Αγγλία και στη Γαλλία. Δραστηριοποιήθηκε σε Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις Αναπτυξιακής Βοήθειας και διετέλεσε Γενική Διευθύντρια της ΜΚΟ SolidarityNow (2017-2022). Αρχικά η έρευνά της αφορούσε μικρές οικογενειακές επιχειρήσεις στην Ελληνική μεταποίηση και από εκεί οδηγήθηκε σε τρία διεπιστημονικά αντικείμενα. Πρώτον, τα οικονομικά του φύλου και της οικογένειας. Δεύτερον, τα οικονομικά της γήρανσης (είναι επικεφαλής της ελληνικής ομάδας στην Έρευνα SHARE από το 2004) και τρίτον, τις οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες της μετανάστευσης στην οικονομία υποδοχής. Είναι συμβουλευτικό μέλος στο Ελληνικό Παρατηρητήριο του LSE, στο ΕΛΙΑΜΕΠ και στη ΔιαΝΕΟσις.
Στοιχεία επικοινωνίας	Τηλέφωνο: 2109201861 e-mail: alymb@panteion.gr
Αντώνης ΡΟΒΟΛΉΣ	Καθηγητής Οικονομικής του Χώρου με έμφαση στην Οικονομική των Αστικών Κέντρων στο Τμήμα Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης του Παντείου Πανεπιστημίου. Πτυχιούχος του Οικονομικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Αθηνών, MA σε Urban and Regional Studies από το Πανεπιστήμιο του Sussex, PhD από το London School of Economics. Διευθυντής του Επιστημονικού Πανεπιστημιακού Ινστιτούτου Αστικού Περιβάλλοντος και Ανθρώπινου Δυναμικού του Παντείου Πανεπιστημίου. Μέλος του Συμβουλίου Διοίκησης του Παντείου Πανεπιστημίου. Ως υπότροφος της Καναδικής κυβέρνησης έχει πραγματοποιήσει επιστημονική έρευνα στα πανεπιστήμια McGill, Concordia, Université du Québec, York University of Toronto, University of Toronto. Έχει διδάξει στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, στο Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο και στην Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης. Ερευνητικά ενδιαφέροντα: Αγορές Ακινήτων, Αστική και Περιφερειακή Οικονομική Ανάπτυξη, Αστικές και

	Περιφερειακές Διαστάσεις Μετανάστευσης, Νέα Οικονομική Γεωγραφία, Χωρική Ανάλυση.
Στοιχεία επικοινωνίας	Τηλέφωνο: 21092249481 e-mail: rovolis@panteion.gr

Σοφία ΣΚΟΡΔΙΛΗ	Καθηγήτρια Βιομηχανικής Γεωγραφίας στο Τμήμα Γεωγραφίας του Χαροκόπειου Πανεπιστημίου. Είναι κάτοχος πτυχίου από το Οικονομικό Πανεπιστήμιο της Αθήνας, Μ.Δ.Ε. στην Περιφερειακή Ανάπτυξη από το ΙΠΑ Παντείου Πανεπιστημίου και Διδακτορικού Διπλώματος στην Οικονομική Γεωγραφία από το ΑΠΘ (υπότροφος ΙΚΥ). Έχει διδάξει σε προπτυχιακό μεταπτυχιακό επίπεδο στο Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, το Πανεπιστήμιο Αιγαίου και τα Πανεπιστήμια Cardiff (2011-12) και Utrecht (2016) με την ιδιότητα της επισκέπτριας ερευνητικής εταιρού. Έχει εργαστεί σε περισσότερα από 25 ερευνητικά προγράμματα και έχει εκδώσει πέντε βιβλία και συλλογικούς τόμους. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα περιστρέφονται γύρω από την Οικονομική Γεωγραφία της Αγροδιατροφής και τη συμβολή των μικρομεσαίων επιχειρήσεων των υπηρεσιών και λιανικού εμπορίου στην αειφορική χωρική ανάπτυξη.
Στοιχεία επικοινωνίας	Τηλέφωνο: 210 9549323 e-mail: skordili@hua.gr
Αλεξάνδρα ΤΡΑΓΑΚΗ	Καθηγήτρια Οικονομικής Δημογραφίας στο Τμήμα Γεωγραφίας του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου. Κάτοχος πτυχίου Μαθηματικών από το ΕΚΠΑ, DEA στην Οικονομική Δημογραφία από Institut d'Etudes Politiques de Paris, και διδακτορικό (Doctorat) στην Οικονομική Δημογραφία από το Institut d'Etudes Politiques de Paris. Έχει λάβει υποτροφία από το ΙΚΥ για μεταπτυχιακές και διδακτορικές σπουδές στο εξωτερικό και Fulbright Award for Visiting Scholars (2013-14). Εκλεγμένο εσωτερικό μέλος του Συμβουλίου Διοίκησης του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου. Έχει διατελέσει Πρόεδρος του Τμήματος Γεωγραφίας (2016-18). Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στις σχέσεις μεταξύ δημογραφικών μεταβολών και

	οικονομικών επιπτώσεων, σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης και οικονομικής πολιτικής, απασχόλησης και αγοράς εργασίας καθώς και διεθνούς μετανάστευσης. Ασχολείται ιδιαίτερα με τη δημογραφική γήρανση και τις πολιτικές διαχείρισής της. Έχει συμμετοχή σε Εθνικές και Ευρωπαϊκές επιτροπές εμπειρογνομόνων για το δημογραφικό και το ασφαλιστικό σύστημα.
Στοιχεία επικοινωνίας	Τηλέφωνο: 210 9549168 e-mail: atragaki@hua.gr
Παναγιώτης ΑΡΤΕΛΑΡΗΣ	Αναπληρωτής Καθηγητής Οικονομικής Ανάλυσης του Χώρου στο Τμήμα Γεωγραφίας του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου. Σπούδασε στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, στο Τμήμα Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης (B.Sc. και M.Sc.), και στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, στο Τμήμα Μηχανικών, Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης (PhD - υπότροφος του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών). Έχει διδάσκει σε διάφορα Πανεπιστήμια της χώρας μαθήματα σχετικά με την Τοπική και Περιφερειακή Ανάπτυξη, την Περιφερειακή και Αστική Οικονομική, την Οικονομική Γεωγραφία και τις Ποσοτικές Μεθόδους (χωρικής) ανάλυσης. Στα κύρια ερευνητικά του ενδιαφέροντα περιλαμβάνονται ζητήματα Περιφερειακής Ανάπτυξης, Γεωγραφικών Ανισοτήτων και Ποσοτικών Μεθόδων Ανάλυσης. Έχει συμμετάσχει σε σημαντικό αριθμό ευρωπαϊκών (HORIZON 2020, FP7, FP6, INTERREG, ESPON) και εθνικών (ΘΑΛΗΣ, ΑΡΙΣΤΕΙΑ) ερευνητικών προγραμμάτων και έχει δημοσιεύσει σημαντικό αριθμό άρθρων σε έγκριτα επιστημονικά περιοδικά.
Στοιχεία επικοινωνίας	Τηλέφωνο: 210 9549260 e-mail: partelar@hua.gr
Γιώργος ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗΣ	Αναπληρωτής Καθηγητής στο Τμήμα Γεωγραφίας του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου. σπούδασε οικονομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Απέκτησε μεταπτυχιακό και διδακτορικό στην κοινωνιολογία από το Goldsmiths College του Πανεπιστημίου του Λονδίνου. Έχει εργαστεί για αρκετά χρόνια ως ερευνητής σε θέματα μετανάστευσης (Ελληνικό Ινστιτούτο Μεταναστευτικής Πολιτικής) και μέλος της Ομάδας Εργασίας του Τρίτου Παγκόσμιου Φόρουμ για τη

	Μετανάστευση και την Ανάπτυξη (GFMD Αθήνα, 2009). Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα περιλαμβάνουν κυρίως τη μετανάστευση, την ένταξη, τον διεθνισμό, την ιθαγένεια, την παγκόσμια πολιτική, τα πολιτικά κινήματα, κ.λπ.. Έχει δημοσιεύσει σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά και βιβλία με κριτές.
Στοιχεία επικοινωνίας	Τηλέφωνο: 210 9549148 e-mail: gmavrommatis@hua.gr
Αλέξανδρος ΑΛΕΞΪΟΥ	Επικουρος Καθηγητής Χωρικής Οικονομικής Ανάλυσης στο Τμήμα Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης του Πάντειου Πανεπιστημίου. Είναι Διδάκτορας του Πανεπιστημίου του Liverpool (HB) και από το 2016 έως το 2024 έχει εργαστεί ως ερευνητής στο Consumer Data Research Centre και στο Institute of Population Health (University of Liverpool). Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα εστιάζονται στην δημογραφία, στην επιστήμη των δεδομένων, και στην ανάλυση χωρικών κοινωνικοοικονομικών ανισοτήτων, ιδιαίτερα αναφορικά με την υγεία των πληθυσμών, όπως τη ψυχική υγεία, τα προσδόκια ζωής και την πρόωρη θνησιμότητα. Διαθέτει εκτενές ερευνητικό έργο, δημοσιευμένο σε διεθνή έγκυρα επιστημονικά περιοδικά, μεταξύ άλλων στο Lancet Public Health, στο Computers, Environment and Urban Systems και στο Journal of Epidemiology and Community Health. Έχει συμμετάσχει σε πλήθος ερευνητικών προγραμμάτων του Economic and Social Research Council (ESRC) και του National Institute for Health Research (NIHR) του Ηνωμένου Βασιλείου αναφορικά με την αξιολόγηση των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων εθνικών και τοπικών πολιτικών. Έχει επίσης αποτελέσει σύμβουλος στον Π.Ο.Υ., και εργάστηκε ως μέλος της επιστημονικής ομάδας του WHO Collaborating Centre for Policy Research on Determinants of Health Equity.
Στοιχεία επικοινωνίας	Τηλέφωνο: 2109201859 e-mail: a.alexiou@panteion.gr
Ελισάβετ ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΥ	Ε.ΔΙ.Π. Α' στο Τμήμα Γεωγραφίας του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου. Έχει πτυχίο στα Μαθηματικά (Παν/μιο Πατρών). Οι μεταπτυχιακές της σπουδές αφορούν στη Διδακτική των Θετικών Επιστημών (MEd, Παν/μιο Πατρών) και στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και Επικοινωνία (MSc.,

	Δ.Π.Θ.). Οι διδακτορικές της σπουδές εξετάζουν την έννοια του σχολικού χώρου μέσα από το πρίσμα της μετανάστευσης (Τμήμα Γεωγραφίας, Σχολή Κοινωνικών Σπουδών, Παν/μιο Αιγαίου). Έχει 20ετή και πλέον εκπαιδευτική εμπειρία, έχοντας διδάξει στη Β/θμια (Γενική, Τεχνική, Ενηλίκων, Διαπολιτισμική, Ειδική Αγωγή, Δομές Απεξάρτησης), στη μεταδευτεροβάθμια (ΙΕΚ) και στην Γ/θμια Εκπαίδευση (Χαροκόπειο Παν/μιο). Έχει εργαστεί στην Ακαδημία Αθηνών και στο Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, συμμετέχοντας σε πλήθος ερευνητικών μονάδων. Είναι μέλος του Ερευνητικού Εργαστηρίου Μετακινήσεων Πληθυσμών του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα σχετίζονται με τη Μαθηματική & Γεωγραφική Εκπαίδευση και την Ανθρωπογεωγραφία.
Στοιχεία επικοινωνίας	Τηλέφωνο: 210 9549189 e-mail: anastasopoulou@hua.gr
Θωμάς ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ	Ε.ΔΙ.Π. στο Τμήμα Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης του Παντείου Πανεπιστημίου, με γνωστικό αντικείμενο "Οικονομική της Εργασίας και Γήρανση του Πληθυσμού". Έχει σπουδάσει οικονομική ανάπτυξη στο Πάντειο Πανεπιστήμιο και στο Πανεπιστήμιο του Sussex (MSc). Το 2015 ολοκλήρωσε τη διδακτορική διατριβή του στο Πάντειο Πανεπιστήμιο με θέμα "Μέτρηση και Ανάλυση της Φτώχειας των Ηλικιωμένων στην Ευρώπη». Τα τρέχοντα ερευνητικά του ενδιαφέροντα περιλαμβάνουν τη γήρανση του πληθυσμού, την οικονομική της εργασίας, τη φτώχεια και την ανισότητα. Είναι συγγραφέας του βιβλίου με τίτλο "Unequal Ageing in Europe: Women's Independence and Pensions", που δημοσιεύτηκε το 2015, καθώς και της έκθεσης με τίτλο "Men, Women and Pensions" που εκπονήθηκε για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Έχει συμμετάσχει ως μεταδιδακτορικός ερευνητής σε ερευνητικά έργα στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, στο Πανεπιστήμιο Πειραιώς, στο ΕΚΚΕ, στο Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο και στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας. Από το 2005 είναι ερευνητής και μέλος της ελληνικής ομάδας έρευνας της ευρωπαϊκής έρευνας "SHARE" (Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe).

Στοιχεία επικοινωνίας	Τηλέφωνο email: thomas.georgiadis@panteion.gr
--------------------------	---

Εξωτερικοί/-ες συνεργάτες/-ιδες

Η εκπαιδευτική προσέγγιση του Δ.Π.Μ.Σ. στηρίζεται στην ισόρροπη συνύπαρξη του τακτικού διδακτικού προσωπικού των συνεργαζόμενων Τμημάτων με προσκεκλημένους/-ες εξωτερικούς/-ές συνεργάτες/-ιδες, οι οποίοι/-ες εμπλουτίζουν το πρόγραμμα με τη θεματική εξειδίκευση και την επιστημονική τους εμπειρία. Η συμμετοχή μελών ΔΕΠ από άλλα Τμήματα των Ιδρυμάτων, καθώς και πανεπιστημιακών και ερευνητών/-τριών από άλλα ΑΕΙ και ερευνητικά κέντρα, αντανακλά τη διαθεματική φυσιογνωμία του προγράμματος και την επιδίωξη του να καλύψει με πληρότητα το πολυδιάστατο πεδίο της Αργυρής Οικονομίας (Silver Economy).

Οι προσκεκλημένοι/-ες διδάσκοντες/-ουσες είναι στο σύνολό τους επιστήμονες με αποδεδειγμένο ερευνητικό έργο, συγγραφική παρουσία και ενεργή συμμετοχή στη διαμόρφωση επιστημονικού και δημόσιου διαλόγου στα γνωστικά τους πεδία. Συμμετέχουν σε επιλεγμένα μαθήματα με διαλέξεις, εργαστήρια, σεμινάρια και workshops, ενώ σε δύναται να συνεισφέρουν και στην επίβλεψη διπλωματικών εργασιών. Η συνύπαρξη διαφορετικών επιστημονικών οπτικών και πεδίων στο πλαίσιο της διδασκαλίας αποτελεί σημαντικό πλεονέκτημα του Δ.Π.Μ.Σ., ενισχύοντας τόσο τη διεπιστημονική εμβάθυνση όσο και τη σύνδεση με την εφαρμοσμένη γνώση.

Ενδεικτικά αναφέρονται οι εξής εξωτερικοί συνεργάτες:

- Μαρία Γαβουνέλη, Καθηγήτρια Διεθνούς Δικαίου, Νομική Σχολή, ΕΚΠΑ και Πρόεδρος, Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ).
- Μαίρη Γιαννακούλια, Καθηγήτρια στη Διατροφή και Διαιτητική Συμπεριφορά στο Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο.
- Χρήστος Δίου, Αν. Καθηγητής στην Τεχνητή Νοημοσύνη και Μηχανική Μάθηση, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο.
- Σοφία Καλαντζάκου, Global Distinguished Professor, Environmental Studies and Public Policy, NYU Abu Dhabi.

- Ευρυδίκη Κραββαρίτη, Επικ. Καθηγήτρια Γηριατρικής, Ιατρική Σχολή, ΕΚΠΑ, επιστημονικά υπεύθυνη του Γηριατρικού ιατρείου της Α΄ Προπαιδευτικής Παθολογικής Κλινικής του ΓΝΑ «Λαϊκό».
- Σωτήρης Πετρόπουλος, Αν. Καθηγητής Περιφερειακή Συνεργασία και Αναδυόμενες Δυνάμεις, Παν/μιο Πελοποννήσου. Συνιδρυτής ΑΜΚΕ HIGGS.
- Πλάτων Τήνιος, (αφ.) Καθηγητής Οικονομικών, Πανεπιστήμιο Πειραιά. Μέλος της Ελληνικής ομάδας SHARE.
- Αστέρης Χουλιάρας, Καθηγητής, Συγκριτική Πολιτική και Διεθνείς Σχέσεις, Παν/μιο Πελοποννήσου. Συνιδρυτής ΑΜΚΕ HIGGS.

Η ανάθεση διδασκαλίας σε εξωτερικούς/-ές συνεργάτες/-ιδες θα γίνεται σε ετήσια βάση από την Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών, ύστερα από αιτιολογημένη πρόταση της Συντονιστικής Επιτροπής του Δ.Π.Μ.Σ. και επί τη βάσει των προσόντων και της τεχνογνωσίας τους. Οι συνεργάτες/-ιδες αυτοί/-ές μπορεί να διαφοροποιούνται από χρόνο σε χρόνο αναλόγως της αξιολόγησης τους την προηγούμενη χρονιά, της διαθεσιμότητάς τους και της επικαιρότητας των εξεταζόμενων ζητημάτων.

10. Υποδομές και Κεντρικές Υπηρεσίες

Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες

Οι φοιτητές/-τριες και των τριών κύκλων σπουδών αποκτούν με την εγγραφή τους όνομα χρήστη και κωδικό πρόσβασης με τα οποία έχουν πρόσβαση στο σύνολο των ηλεκτρονικών υπηρεσιών που παρέχονται από το Πανεπιστήμιο και την πολιτεία. Το Κέντρο Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Κ.Η.Δ.) του Πανεπιστημίου αναλαμβάνει την εγγραφή των φοιτητών/-τριών στον κατάλογο χρηστών του Πανεπιστημίου (LDAP) και στην συνέχεια δημιουργεί κωδικό πρόσβασης τον οποίο οι φοιτητές/-τριες μπορούν να παραλάβουν από την γραμματεία του οικείου Τμήματος ή ηλεκτρονικά με τρόπο που καθορίζεται από το Κ.Η.Δ.. Η χρήση του συνθηματικού και του ονόματος χρήστη είναι αυστηρά προσωπική.

Οι φοιτητές/-τριες του Πανεπιστημίου έχουν πρόσβαση σε διάφορες κατηγορίες υπηρεσιών όπως οι παρακάτω: α) βασικές ηλεκτρονικές υπηρεσίες όπως ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, φιλοξενία ιστοσελίδων,

δημιουργίας και αποθήκευσης αρχείων και δεδομένων στο υπολογιστικό νέφος, β) υπηρεσίες ηλεκτρονικής μάθησης, γ) δίκτυο VPN, δ) υπηρεσίες πρόσβασης σε ηλεκτρονικές πηγές και ε) χρήση εφαρμογών που εξασφαλίζει το Πανεπιστήμιο για όλα τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας.

<https://www.hua.gr/portal-students/>

Εγκαταστάσεις και εξοπλισμός

Οι εκπαιδευτικές και ερευνητικές δραστηριότητες του προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών καλύπτονται κυρίως από το Εργαστήριο 1.1 του μεταπτυχιακού (Φωτο 1) το οποίο βρίσκεται στο Επίπεδο 1 του κτιρίου Γεωγραφίας και λειτουργεί με συνεχή υποστήριξη από εξειδικευμένο τεχνικό προσωπικό. Βασική αποστολή του εργαστηρίου αποτελεί η υποστήριξη των αναγκών των μεταπτυχιακών μαθημάτων και εργαστηρίων. Έτσι, οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/ριες εργάζονται σε ένα σύγχρονα εξοπλισμένο περιβάλλον με το απαραίτητο υλικό και λογισμικό. Το εργαστήριο αποτελείται από δώδεκα (12) θέσεις εργασίας με σύγχρονους προσωπικούς υπολογιστές. Η υποδομή του εργαστηρίου περιλαμβάνει επίσης εξυπηρετητή για τον διδάσκοντα και περιφερειακά εκτύπωσης (printers, plotter) καθώς και projector υψηλής ευκρίνειας. Το δίκτυο του εργαστηρίου συνδέεται με γραμμή Internet υψηλής ταχύτητας, ενώ παρέχονται επιπρόσθετα σταθερά και ασύρματα σημεία πρόσβασης ώστε να υπάρχει η δυνατότητα σύνδεσης μέσω φορητών υπολογιστών.

Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης

Οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/ριες του τμήματος έχουν πλήρη πρόσβαση στη Βιβλιοθήκη του Χαροκόπειου Πανεπιστημίου (Φωτο 2) η οποία λειτουργεί στο κτήριο του Τμήματος Γεωγραφίας (Επίπεδο 4). Η συλλογή της Βιβλιοθήκης περιλαμβάνει αρκετά μεγάλο αριθμό εντύπων (βιβλία, περιοδικά, κ.λπ.) και άλλο εκπαιδευτικό υλικό σε ψηφιακή μορφή. Το μεγαλύτερο μέρος του υλικού που σχετίζεται με το αντικείμενο του Τμήματος Γεωγραφίας είναι στην ελληνική και την αγγλική γλώσσα, ενώ υπάρχει υλικό και σε άλλες γλώσσες. Καταβάλλεται προσπάθεια έτσι ώστε το υλικό που σχετίζεται με το αντικείμενο του ΔΠΜΣ να εμπλουτίζεται και να ανανεώνεται σε συνεχή βάση. Οι μεταπτυχιακοί/-ές φοιτητές/-ριες,

εκτός από το δανεισμό των βιβλίων μπορούν επίσης να μελετούν το υλικό της Βιβλιοθήκης στο Αναγνωστήριο που λειτουργεί στον ίδιο χώρο. Σημειώνεται ακόμη ότι εκτός από τα αντίτυπα των επιστημονικών περιοδικών, η Βιβλιοθήκη παρέχει πρόσβαση και σε μεγάλο αριθμό ηλεκτρονικών βιβλιοθηκών μέσω του Ελληνικού Δικτύου Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (HEAL-Link). Με αυτό τον τρόπο, οι μεταπτυχιακοί/-ές φοιτητές/-ριες μπορούν να αναζητήσουν και να διαβάσουν άρθρα από περιοδικά χωρίς να χρειαστεί να διαθέτουν το φυσικό υλικό. Μέσω της υπηρεσίας αυτής παρέχεται πρόσβαση σχεδόν σε όλες τις διεθνείς πηγές στο επιστημονικό πεδίο που μελετάται.

<https://library.hua.gr/>

Τηλεκπαίδευση και Υπηρεσία E-CLASS

Το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο διαθέτει ιδιαίτερα σύγχρονες αίθουσες Τηλεκπαίδευσης, άρτια εξοπλισμένες ώστε να υποστηρίξουν τις απαιτήσεις υβριδικού συστήματος εκπαίδευσης.

Επιπρόσθετα είναι διαθέσιμη η πλατφόρμα e-learning Harokopio E-CLASS. Η πλατφόρμα Harokopio e-Class είναι ένα ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Ηλεκτρονικών Μαθημάτων το οποίο στοχεύει στην ενίσχυση και στην υποστήριξη της κλασικής εκπαιδευτικής διαδικασίας. Για το σύνολο των μαθημάτων του Δ.Π.Μ.Σ. έχει δημιουργηθεί και το αντίστοιχο μάθημα στην πλατφόρμα e-class έτσι ώστε να παρέχεται δικτυακά σε ψηφιακή μορφή σημαντικό μέρος του υλικού κάθε μαθήματος.

<https://eclass.hua.gr/>

Κέντρο Διδασκαλίας Ξένων Γλωσσών (Κ.Δ.Ξ.Γ.)

Το Κέντρο Διδασκαλίας Ξένων Γλωσσών (Κ.Δ.Ξ.Γ.) προσφέρει μαθήματα ξένων γλωσσών ειδικότητας στους/στις φοιτητές/-τριες του προγράμματος, ώστε να διασφαλίζεται η εκμάθηση ξένης γλώσσας, σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στην κείμενη νομοθεσία και τον Κ.Σ.Χ.Π.

[Κέντρο Διδασκαλίας Ξένων Γλωσσών \(Κ.Δ.Ξ.Γ.\) - Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο](#)

Γραφείο Erasmus

Οι φοιτητές/-τριες του Δ.Π.Μ.Σ. έχουν δικαίωμα να συμμετέχουν σε προγράμματα κινητικότητας στο εσωτερικό ή/και στην αλλοδαπή. Ως προγράμματα κινητικότητας νοούνται οι μετακινήσεις ή/και ανταλλαγές φοιτητών/-τριών στο πλαίσιο ευρωπαϊκών προγραμμάτων ή στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας ευρωπαϊκών πανεπιστημίων ή διμερών συμφωνιών μεταξύ πανεπιστημίων της ημεδαπής με πανεπιστήμια της αλλοδαπής, καθώς και οι μετακινήσεις που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο προγραμμάτων εσωτερικής κινητικότητας σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

<https://erasmus.hua.gr/>

Μονάδα Υποστήριξης Φοιτητών/-τριών (Μ.Υ.Φ.)

Στο Πανεπιστήμιο λειτουργεί Μονάδα Υποστήριξης Φοιτητών/-τριών, το οποίο είναι αρμόδιο για την ενημέρωσή τους σε θέματα που αφορούν τη συνολική λειτουργία του Πανεπιστημίου, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους και τις παρεχόμενες υπηρεσίες από την Πολιτεία και το Πανεπιστήμιο, καθώς και για την εξυπηρέτησή τους, ηλεκτρονικά ή/και δια ζώσης. Το Κέντρο Εξυπηρέτησης Φοιτητών/-τριών μεταξύ άλλων τις Υπηρεσίες Φοιτητικής Μέριμνας καθώς και το Γραφείο Διασύνδεσης Σπουδών και Σταδιοδρομίας, που υποστηρίζει τους/τις φοιτητές/-τριες κατά τη μετάβαση τους στην αγορά εργασίας με παροχή πληροφόρησης και συμβουλευτικών υπηρεσιών για την αγορά εργασίας και τη συνέχιση των σπουδών τους στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Κέντρο Ψυχολογικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης

Το Κέντρο Ψυχολογικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης εντάσσεται στη Δομή Υποστήριξης Προσωπικού και Φοιτητικού Πληθυσμού "Αικατερίνη Μαριδάκη-Κασσωτάκη" και αποσκοπεί να συνδράμει, με κάθε πρόσφορο μέσο, όλα τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας. Συγκεκριμένα, το ΚΕΨΥΣΥ στοχεύει στην προαγωγή, την πρόληψη και την υποστήριξη/παρέμβαση σε ζητήματα που σχετίζονται με την ψυχική υγεία και την ποιότητα ζωής.

Κέντρο Ψυχολογικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης

Κέντρο Διασφάλισης και Ενίσχυσης της Ισότητας

Το Κέντρο Διασφάλισης και Ενίσχυσης της Ισότητας (ΚΕ.Δ.ΕΝ.Ι.), υπάγεται στη Δομή Υποστήριξης Προσωπικού και Φοιτητικού Πληθυσμού "Αικατερίνη Μαριδάκη-Κασσωτάκη", βασικός σκοπός της οποίας είναι η συστηματοποίηση της προσπάθειας του Πανεπιστημίου να παράσχει οργανωμένη υποστήριξη τόσο στο προσωπικό όσο και στον φοιτητικό πληθυσμό του σχετικά σε θέματα που άπτονται βασικών δράσεων της ακαδημαϊκής ζωής και καθημερινότητας και τα οποία χρήζουν ψυχολογικής και παιδαγωγικής ενίσχυσης.

Κέντρο Διασφάλισης και Ενίσχυσης της Ισότητας

Συνήγορος του/της Φοιτητή/τριας - Σύμβουλος Καθηγητής/τρια Φοιτητών/τριών με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες

Στο Ίδρυμα λειτουργούν οι θεσμοί του Συνήγορου του/της Φοιτητή/-τριας (ΣτΦ) και Συμβούλου Καθηγητής/-τρια Φοιτητών/-τριών με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες (ΣΦμΕΑΑ). Ειδικότερες σχετικές ρυθμίσεις και διαδικασίες προσδιορίζονται σύμφωνα με την τρέχουσα νομοθεσία και εσωτερικό κανονισμό σπουδών του ιδρύματος.

Συνήγορος του/της Φοιτητή/τρια (ΣτΦ) - Χαρακόπειο Πανεπιστήμιο

Γραφείο Διασύνδεσης Σπουδών και Σταδιοδρομίας

Το Γραφείο Διασύνδεσης Σπουδών και Σταδιοδρομίας του Χαρακοπείου Πανεπιστημίου ιδρύθηκε το 1997 με χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Υπουργείου Παιδείας στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΕΠΕΑΕΚ, Β' ΚΠΣ) με σκοπό να αποτελέσει ένα δίκτυο πληροφόρησης και υποστήριξης των φοιτητών / αποφοίτων σε εκπαιδευτικά, επαγγελματικά και ψυχοκοινωνικά θέματα. Βασικός στόχος του είναι η ανάπτυξη επικοινωνίας μεταξύ των φοιτητών / αποφοίτων και των επιχειρήσεων ή άλλων παραγωγικών φορέων στους οποίους θα μπορούσαν να απορροφηθούν, αξιοποιώντας κατάλληλα τις γνώσεις τους. Αποδέκτες των

υπηρεσιών είναι οι φοιτητές / οι φοιτήτριες και οι απόφοιτοι του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου, και των άλλων των Ιδρυμάτων της χώρας καθώς και το Προσωπικό του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου.

[Γραφείο Διασύνδεσης](#)